

Eskimeyen Bir Dostun Ardından

Süleyman Arslantaş

Ercüment Özkan ve Süleyman Arslantaş

1995 yılında Haksöz dergisinde yayınlanmış olan bu yazı birbirleri arasında çeyrek asır boyunca mü'min kardeşler hukukunu tesis etmeye çalışmış iki dostun ilişkisi hakkında sadece ufak bir fikir verebilir. Bu vesileyle de 18 yıl önce yazdığı aşağıdaki yazıda "Allah ömür verirse yazacağım inşallah" dediği Ercüment Özkan ve altıncı çocuğum dediği İktibas dergisinin İslâmcılık tecrübesinde tuttuğu yekûn, Türkiye'de İslâmcılık hareketlerinin son kırk yılda geçtiği yollar, 'İran İslâm Devrimi'nin Türkiye'de bulduğu karşılık, Türk ve Dünya siyasî tarihinde bazı viraj hadiseler ve çocukluğundan bugüne kadar geçirdiği evreleri söyleşi üslûbunda geçtiğimiz yıl (Kasım 2012) "Ankara'da Kırk Beş Yıl" adındaki hatıratında yayınlayan Süleyman amcanın bu kitabını da tavsiye etmiş olalım.

Eskimeyen Bir Dostun Ardından*

Doğrusu Ercüment Bey'i yazmayı hiç düşünmemiştim. Hele hele ölümünün ardından hiç... Ankara'da yerel bir radyoda konuşmam vardı, galiba biraz da uzadı, işyerime döndüğümde oğlum Mahmud Said titrek bir sesle: "Baba!" dedi ve ardından "Ercüment amcam rahatsızlanmış". "Oğlum yoksa ciddi bir şey mi var" diye sorduğumda Mahmud'un sessizliği her şeyi açıklıyordu. Ve 25 yıllık kesintisiz bir dostluk bu dünya hayatı için noktalanıyordu. Evet kesintisiz bir dostluk ama yer-yer kırgınlıkların yaşanmadığı değil.

Hey gidi yirmi beş yıl neler sığdırdık o çeyrek asra ve belki de daha neler sığdırabilirdik. Takdir bu, rıza göstereceğiz ve gösteriyoruz da elhamdülillah... Ercümenî ağabeyle olan ilişkilerimizin akidevî, fikrî, siyasî boyutu bir yana, ama bir cümleyle özetlemek gerekirse onunla olan ilişkilerimizde karşılıklı olarak sevinç ve kederlerimize iştirakta kusur etmedik. Her ikimiz de mutlaka keder ve sevinçlerimizi paylaştık. Dostluğumuz birbirlerimizin doğruları ile birlikte yanlışlarımızı da onaylamaktan geçmiyordu. Elbette beşer olarak onunda benimde yanlışlarımız oluyordu. Müştereken aldığımız İslamî kültür, doğrularımızı tasdiğe, yanlışlarımızı tenkide götürüyordu bizleri. Zaman zaman tenkidlerimizin dozajı artıyordu. Üçüncü şahıslar bunun bir küskünlüğe dönüştüğünü düşünmeye başladıklarında birbirimizi arar, birlikte yemeğe çıkmayı kararlaştırırdık. Yine bir defasında böyle bir görüntü hasıl olmuştu ve hatırladığımız "2000'e Doğru Dergisi" "Ercümenî Özkan ile Süleyman Arslantaş'ın arası açıldı!" diye yazmıştı. İşte böyle bir zamanda yine mutad yemek yeme eylemimizi gerçekleştirdik. Yemekten sonra da: "Gel Süleyman şu bulvarda biraz gezelim, gezelim de aramızın sıkı olduğunu görsünler" demişti.

Yirmibeş yıllık önemli bir zaman dilimi içerisinde çok önemli günler, aylar yıllar geçirdik. Müştereken yurt içi, yurt dışı bir yığın seyahatlerimiz oldu. Birbirimize bağırdığımız, güldüğümüz, ağladığımız anlar yaşadık. Çok sıkıntılı anlarımızda dertleşmek için dedikodudan uzak mahalleri seçmeye özen gösterirdik. Biliyor musunuz Ercümenî ağabeyle ben en çok dertleşmemizi mezarlıkta yapardık. İkimizin de gerekçesi belli idi; bizler ölümlere güveniyorduk çünkü onların ayyaşı, münkiri, mü'mini, muhsini dedikodu yapmıyorlardı. Mezar dedikodu yapmayan insanlarla doluydu çünkü. Her neyse sanıyorum buradan yazmamız gereken hatıralarımızdan çok onun fikri boyutunu anlatmak olmalı. Ama onu da bu satırlara sığdıramam doğrusu. Zira dopdolu, fikirle yoğrulmuş yaklaşık on altı yılı dolu olan, son dokuz yılı inkıtalı ve fakat ikili ilişkiler ve dostluk açısından boş olmayan bir yirmibeş yılı bir dergi bünyesinde anlatmam zor olur...

Nasıl Tanıdım?

1970'lerin başıydı. Hapishaneden yeni çıkmıştı. Kızılay'da Musa Ağabey'in küçük fakat verimli saatçi dükkânında hararetle bir tartışma sürüyordu. Genç yakışıklı biraz da şişman birisi hilafetten, halifeden, İslâm'ın siyasi boyutundan bahsediyordu. Tartışma tam da noktalanmadan genç adam selâm vererek hızla dükkândan dışarı çıktı. Benim kafam da doğrusu karışmıştı. Zira az önce kapıyı hızla vurup giden adam söylediği her söze önce Kur'an'dan, sonra sünnetten ve daha sonra da sahabe hayatından örnekler ortaya koyuyordu. İş bununla da kalmıyor günün siyasi boyutunu, fikri boyutunu da sergiliyordu. Tabii o zamanlar bizler de harıl harıl Seyyid Kutub, Mevdûdî, Malik b. Nebi, Ebu Zehra ve benzerlerini okuyorduk. Sadece okumakla kalmıyor, okuduğumuz her kitabın mutlaka özetini de çıkarıyor ve o özeti muhtelif platformlarda okumayanlara tanıtıyorduk. Ama doğrusu bizde oluşan akidevî, fikrî yapının

siyasî bir eksikliğini fark edemiyorduk. Belki de okuduklarımızı bir kültür boyutunda algılıyorduk. Ercümen Bey'i Musa Ağabey'in dükkanında dinledikten sonra yitiğini bulmuş insanın sevindiği gibi içimi bir sevinç kapladı. Ve hemen Musa Ağabey'e sordum: "Kim bu Müslüman?" Musa Ağabey bana teferruatlıca anlattı. Ben de o anlattıkça 1967 yılını hatırladım. Onun Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki savunmasını hatırladım. Yani o meşhur; "İslam devletinin, kurulacak İslam rejiminin faydalı olacağına inandığını, bu uğurda her mücadeleye katılacağını, yüz seneye mahkûm olsa dahi çıkınca yine çalışacağını..." ifade ettiği ifadelerini hatırladım.

Saatçi dükkânındaki tanımam bana eksikliğini fark ettirdi. Yani İslam akidesi, düşüncesi, ameli, siyaseti ile bir bütündür gerçeğini. Tabiri caizse noksanlarımızı tamamlayabileceğimizi bir insan intibasını ilk çırpıda ortaya koydu. Çok kısa bir zaman sonra İhsan kardeşle Kızılay'daki iş merkezine gittik. Tanışmamız netleşti. O gün kendisini dobra dobra ortaya koydu. Hatırladığım kadarıyla o günkü konuşmamızın özeti şöyleydi; "İslam insanı iki cihanda aziz etmek için indirilmiş bir dindir. O'nun inanç sistemi de, fihî, siyasi sistemi de birbirinden kopmaz bir bütündür, İslam ya hep alınır, ya da bırakılır. Kur'an'a, sünnete dayanmayan bir görüş dini değildir, olamaz da. Ben İslam'ın akidesi kadar, siyasetine de önem veririm. Evet, bende oluşan bu fikirler Hizbu't- Tahrir'dendir. Ben bu fikirlere aynen katılıyorum. Ancak teşkilat boyutu, hizbi boyutu itibarıyla dokuz talakla bu teşkilattan ayrıldım, fikirlerini benimsememin ötesinde onlarla hiç bir ilgim ve alakam yoktur."

İlk görüşmemiz böyle oldu. O gün konuştuklarımızdan önemle altını çizdiklerimiz bunlar. Belki onu bugün ile özdeşleştirmede yardımcı olur diye düşünüyorum. Ve sonra dostluğumuz gelişti, müşterek dostlarımız arttı. Birlikte hayırlı günler geçirdik. Çok dostlar edindik. Zaten cenazesindeki eskimeyen ve Türkiye'nin muhtelif yerlerinden gelen dostlar da; "ayrılısak da beraberiz" demiyorlar mıydı?

Cenazesindeki Dostlar Niçin Sağlığında Bir Arada Değillerdi?

Ercümen Bey'in hapisshanedan çıktıktan sonraki hayatına baktığımızda üç önemli safha görürüz. Bunlardan birincisi ve en önemli olanı 1970-1981 yılları arasındadır. İkincisi 1981-1987 arası, sonuncusu da 1987'den vefatına kadar olan safha. Aslında bu üç safhayı başlı başına yazmayı çok isterim. Şayet Allah ömür verirse de yazacağım inşaallah. Ancak bu safhaları kısa kısa da olsa özetlememde yarar var.

İlk safha (1970-81) tamamen fikri çalışma safhasıdır. Vitrin boyutu olmayan, içe yönelik eğitim ağırlıklı bir safha. Bu dönemde ilgilenilen arkadaşlarda aranılan vasıflar özetle Hazreti Peygamber aleyhisselâmın Mekke döneminde ilk başlarda ilgilendiği insanlarda aradığı vasıfların aynısı idi. Yani akliyetinin yerinde olması ve ihanet kabiliyetinin bulunmaması. Bu safhada hem fikri kalite hem de insan kalitesi oldukça yüksektir. Ercümen Bey bu safhada:

"Akıllı insan başkalarının akıllarından istifade eden insandır." sözü ile amel eden bir durumdadır. Yani tekil akıl değil, kollektif akıl hâkimiyeti vardır bu safhada. Fikir adına ne üretilmişse bu safhada üretildi.

İkinci safha (1981-87) ilk safhada üretilen ve belirli çevrede tedavülde bulunan fikrin, geniş çevrelere yayılmasının başlatıldığı safha ki; bunu da Hz. Peygamber 'in hayatındaki karşılığı "kitleleşme"dir, Bu safhanın başlatılması için uzun uzun istişareler yapıldı, günlerce, aylarca tartışıldı. Hatta kendisiyle bu konuyu düşünmek konuşmak için Mersin/ Erdemli'de on gün karavan hayatı yaşadık. Sonuçta muhtelif dost ve kardeşlerin de müsbet kanaatleri ile İKTİBAS Dergisi'nin çıkmasına karar verdik. Ve dergi kollektif bir çalışmanın ürünü olarak 1981'in başında yayın hayatına başladı. 1980'lerin ortalarına kadar kollektif aklın ürünü olarak okuyuculara mesajlarını ulaştırdı. Fakat dergi popüleritesini artırdıkça bizler 1980 öncesi kalitemizi kaybediyorduk. Ve fikrin akışı tekil boyuta doğru olmaya başlamıştı. İnsanlar fikirlerini övmekle, şahısları övmeyi birbirine karıştırır hale gelmişlerdi. Bu durum özgün olmayan bir takım yakın çevre oluşumunu da beraberinde getiriyordu. Benim gibi işin mutfağına vâkıf dostlar teker teker dökülmeye ya da sesiz de olsa tavır almaya başlıyorlardı. Öyle bir gün geldi ki Ercümen Bey'in doğrularına evet, yanlışlarına hayır diyenler horlanmaya başlandı ve doğrularına da, yanlışlarına da evet diyen bir tabaka oluştu.

İşte bu ikinci safhanın en önemli boyutlarından birisi yukarıdaki değişim. Bu değişim Ercümen Bey'in teşebbüslerinde de geçerli oldu. Ve yanlış teşebbüsler üçüncü safhayı başlattı.

Üçüncü Safha (1987-95) Ercümen Bey'in dizgi makinası alması ile başladı. Yanlış bir karar sonucu alınan dizgi makinası onun sağlığında ve titizlikle üzerinde durduğu borç ödeme taahhütlerinde aksamalara neden oldu. O ise bunu hazmedemiyordu. Ve sonunda felç geçirdi. Sonra siyasi parti kurma teşebbüsünde bulundu. Dizgi de olduğu gibi bu teşebbüsüne de şiddetle karşı çıktım. Zaten ilk kez 1973'te açmıştı bu konuyu, o zaman da muhalefet etmişim. Bu son seferinde de muhalefet ettim. Çünkü olayın Ercümen Bey'in kişiliği ile hiçbir tutarlı boyutu yoktu. Ama ne var ki mukteseb kültüründe "kitleleşme"den sonra siyasileşme ve devletleşme geliyordu. Sonuçta parti kurma teşebbüsü de gerçekleşmedi. Bu da sağlığını bozdu. Ardından televizyon kurma işi başladı yine yakınında bulunanlar bırakınız caydırmayı bilakis destek oldular. Oysa olayın hiçbir alt yapısı yoktu, hayali rakamlar, hayali programlar ve hayali seyirciden oluşan bir teşebbüs. Sonuçta televizyon da sonuçsuz kaldı. Ve bir şey sonuçsuz kalmadı. O da sağlığının bozulma süreci. Bu son safhadaki üç teşebbüs ki, benim şahsen bir dost olarak şiddetle muhalefet ettiğim hususlardır. Ercümen Bey'in, tabiri caizse katili oldu. Benim gibi, Eflâtun (Saygılı) gibi dostlarının caydırıcılığı para etmedi. Ne yapalım takdir böyleymiş...

Kısaca M¼cadele Boyutu

Erc¼mend Ağabey iki hususu hayatında ön plana çıkarttı. Bunlardan biricisi Kur'an'a dayalı din anlayışı ki: S¼nnet Kur'an'ın yaşanmasının olmazsa olmaz cinsinden bir gerekliliği idi. İkincisi de dinin d¼nyaya tatbiki için g¼nderilmiş olduğu, bu y¼zden de onun (İslâm'ın) siyasi boyutunun ihmal edilemeyeceği hususudur. İlkindeki mesajları ile geleneksel kesimi karşısına aldı. İkincisinde rejimi karşısına aldı. Sonuçta 57 yıllık bir ¼m¼r iki cephe ile m¼cadele ederek ve "c¼rm-¼ meşhut" olarak noktalandı.

Allah sana rahmet etsin.

*Haksöz Dergisi, Mart 1995